

Naročnina v Trstu zneso:

Za celo leto . . . 1 gold. 90 s.
Za pol leta . . . — " 60 "
Za 3 mesece . . . — " 30 "
(to velja tudi za tržaško oko-
lico.)

Za druge kraje s pošto:

Za celo leto . . . 1 gold. 60 s.
Za pol leta . . . — " 80 "
Za 3 mesece . . . — " 40 "
(majhni razloček med tim in
med programom izvira iz neke
pomote.)

ILIRSKI PRIMORJAN

podučen in omikaven list za slovensko ljudstvo.

Hvalo zasluži si vsò, kdor druží koristno sè sladkim (Hor.).

Naročnina naj se uredi ništvu naprej plačeva, in to v gosp. Kozlarjevi hiši „nella Drogheria Angeli in Piazza delle legna št. 1“ v Trstu (Trieste). Tam se bodo tudi oddajale vse pisma. — Sicer ta list se bo tudi prodajal (vsak natis po 5 soldov) v tobakar-nichal nasproti Pošte, blizo „Chiozza“ in „al Ponte della Fabbra“.

Leto 1866.

Pri sv. Ivanu v Vrdèli, 19. avgusta.

Štev. 16.

Štev. 16 našega lista izide 2. dne septembra.

Vojna i mirna sprava.

Orožije zdaj počiva na severji i na jugu. Prusi so se umaknoli z doljnega Avstrijskega i z gornjega Oggerskega, stojè pa še na Marskem, Češkem i Sleskem, ktere dežele je strahovitna vojna šiba prehudo zadela. Potèptana je setev, poklana živina, razdrte so hiše, kodar so se vlačile pruske trume. Pisma, ktera dohajajo iz teh krajev, popisujejo óndašnjih krajev strašno stanje. Vse je šlo v pruske roke, ktere nikoli nejsò imele dosti. Samopašnost, pa tudi stradanije i težave, ktere so trpeli Prusi, pa so tudi njihove trume hudo zadele. Vročinske bolezni i posebno kolera je strašno mori tako, da bi kaj radi orožije odložili i se domú vrnoli. Ta želja se jim utegne kmalu spolniti, ker v Pragi sklepajo mir, i bil bi mir morebiti uže gotov, da se nej vmes vtaknol zviti Lah, ki mirno spravo kolikor more zadržuje in ovira. Ker pa se sliši, da Napoleon hoče tudi svoj dobiček imeti i da ostro zah-teva nekoliko dežel na reki Reni od Prusije, ktera ima dobiti vse severne nemške dežele, zato se utegne vendar le mir s Prusijo kmalu sklenoti, da dobi poslednja prosto roko, da se toliko laže v bran postavi Francozu, ker je nej volja ugoditi njemu. V takem stanu pride Prusija lahko z Napoleonom navskriž, te-daj se na Nemškem tudi lahko vnamejo nove homo-tije, nova vojna s Francozi.

Ko so Lahi videli, da hoče Prusija z Avstrijo mir imeti i spoznali, da uže od vseh strani, na kopnem (suhem) i na morji hudo tepeni, ne morejo zoper Av-strijo nič opraviti, zato so tudi oni sprejeli primirje, kakor ga je zahtevala Avstrija, na štiri tedne. Umak-noti so se tedaj morali s Furlanskega za reko Taljment i s Tirolskega kljubu vsemu kričanju, ktero gonijo njihovi časopisi. Naj bodo zadovoljni z Beneškim, ktero so jim Prusi pridobili, i naj ne stegajo rok v ogenj, da se ne opekó. Vemo dobro, da se jim slinè cedè po laških Tirolih, po slovanskej Istri i Dalmaciji, po Trstu i Krasu, ali na tej zemlji naj ne pričakujejo prijateljskih rok; teh dežel krepki sinovi ljubijo staro svojo domovino, i pokazali so uže mnogokrat, kako jo znajo braniti.

Tržaško-méstne in okolične zadeve.

* Včera je bil rojstni dan presvitlega našega cesarja, i zarad tega je bila navadna velika maša v stolnej cerkvi pri sv. Jošti, pri kterej so se zbrali vojaški i civilni glavarji raznih gospok. Tudi na bro-dovii je bila zarad tega velika svečanost i maša na ladii prve vrste „Kaiser“.

* Na povabilo slavnega tržaško-okoličnega nad-zorništvá od 27. pret. m. so prišli vsi učitelji 9. t. m. v Škeden k šolskemu pogovoru ali konferenciji, dasi je bilo vreme zeló neprijetno. — Morebiti bo kdo ugovarjal: „Kaj nam mari vaših šolskih pogovorov, povej nam „Primorjan“ raji kaj obširnejega o vojni i drugih novic.“ — Dragi čitatelj! kakor drage so ti novice o vojni, tako i še bolj te morajo šolske zadeve zanimivati, ker prav šola je sreča posameznim osebám, celim družinám, komunom i državam. — Na tri vprašanija so imeli učitelji pismeno odgovoriti, i to v slo-venskem jeziku, kakor je slavno nadzorništvo želelo, ali žalibog! bil je vmes nčitelj, ako ne bi vedeli, da je rojen Slovenec, rekli bi, da je Hočevar, ali pa da-leč tam iz nemškega „rajha“, spisal je namreč odgo-vore v nemškem jeziku. Ko je bral, nobeden nej poslušal, torej tudi ne vemo, kaj je pisal. Izgovarjal se je, da je vprašanija *nemška* dobil. To nej mogoče! Saj ja je „Primorjan“ prinesel. Pozneje se je pa še izpovedal, da njega i tudi drugih slovenskih listov ne bere; bere pa le „Die Presse“, „Triester Zeitung“ i „Osservatore Triestino“. — Prav mož!! — Pred kon-ferencijo je bila sv. maša, ktero so visokoč. gosp. de-kan brali, i potem se je začel pogovor v šolskem po-slopiji. Ljubljeni gospod okrajni nadzornik nčitelje s primernimi besedami nagovore i potem velé, naj vsak svoj izdelek bere. — Danes podajemo le odgovor ne-kega učitelja na 3. vprašanje (znano iz 11. štev. na-šega lista), ker se nam zdi, da je za našo narodnost najvažnejši. Ta odgovor je: „Čemu je ljudska šola? — Zato je, da se otroci naučè tistega, kar bodo po-trebovali v vsakdanjem življenju, ko odrastejo, in da se njihovo srce obláži za časno i večno srečo. To je gotovo lep, koristen, blag namen; ali ta namen nej tako lahek, kakor bi se utegnolo zdeti marsikteremu človeku i toraj zahteva, da se v ljudskih šolah vse žile i moči v dosego tega *edinega* namena napnó. Vse drugo, kar tega namena nejma, gotovo tudi ne spada v ljudske šole, tedaj tudi učenje ptujih jezikov ne, še tudi ne morem tajiti, da so koristni. To učenje

bi pravemu namenu ljudskih šol le škodovalo, ker bi kratilo drugih potrebnih predmetov učenije, i tako bi tedaj ljudske šole ne donášale tistih koristi, katerih moramo od njih pričakovati. Ugovarjal mi bode marsikdo, da je koristno učiti se ptujih jezikov, posebno tistim, ki potem pristopijo v više šole. To moram sicer povprek potrditi, ali vprašam vendar, ali je pametno, da se zarad dveh ali treh tacih učencev vsi drugi mučijo s ptujim jezikom? Ali se morejo morebiti v ljudski šoli ptujega jezika naučiti? Nekoliko besed se zares naučé, ktere pa pazabijo kmalu, ko nehajo šolske klopi drgnoti, i tako je bil ves ta poduk zastoj. Čuje se tudi: „Rad bi, da bi se moj fant v šoli učil laščine ali nemščine, da bi mi vsaj vedel prebirati i razložiti pisma, ktera mi pošiljajo gosposke.“ Ako se je pa tak fant ubijal več let s ptujim jezikom, pa toži zopet njegov oče: „Toliko i toliko let sem ga pošiljal v šolo, kjer se je nemščine ali laščine učil, zdaj mi pa še ne ve povedati, kaj je v pismu, ktero mi je poslala gosposka.“ Ali nej to narobe svet? Ali nej to živ dokaz, da v ljudskih šolah ne gre s ptujim jezikom? Pa kaj bodem govoril o tem, saj so pred manoj uže veljavni možije do zadnje pikice spričali i dokazali, da ljudska šola ne sme trapati otrok s ptujimi jeziki. Naj se tedaj ona peča samo s tem, kar je potrebno v vsakdanjem živenui, a s tem naj se peča z ljubeznijo, trudom i potrpežljivostijo, ker ona je stalo narodne blagosti i sreče, za ktero smo mi učitelji odgovorni Bogu i domovini. Ključ do uma i srca ima samo materin jezik, ptuj jezik je ljudske šoli le spotikljej — pustimo ga torej!“ — Drugi učitelji so pa pisali: Ima se pridete v naših ljudskih šolah drugi jezik, kader so učenci v slovenskem dobro izurjeni i. t. d. Odgovorili so o tej zadevi gosp. nadzornik: Marsikteri izmed vas, dragi gospodije! je uže skušal pred nekimi leti učiti zraven slovensčine drug jezik, ali mi pa more kdo pokazati vspeh tega učenija? Teoretično ste dobro svojo nalogo rešili, ali izpeljati jo *praktično* mogoče nej ali zelo težko. Tudi mi smo popolnoma te misli! — Po končanej konferenciji so visokoč. gospod nadzornik povabili učitelje na obed, pri katerem je bila vsa družba zelo vesela. Napitnic je bilo mnogo, petija tudi, i vsi so se z veselim srcem poslovili sè srčno željo, da bi se kmalu spet zbrali. O priliki kaj več o tej zadevi.

* Ker nam je kolera uže blizu, zato je tudi mestni magistrat sestavil komisijo, ktera se ima s tem pečati, da se ta božja šiba ali odvrne, ali vsaj, kolikor mogoče, polajša. Dovolil je tej komisii za potrebe 10.000 gld. Bodimo tedaj trezni, snažni, varujmo se prehlajenija, ne vživajmo nezrelega sadija, pa tudi ne strašimo se preveč, in ne premenimo zelo vsakdanjega življenja. Izkušnje so pokazale, da le malodko za kolero umre, ki spolnuje vse, kar zdravniki priporočajo.

* Letos bodo v tržaškej okolici šole 14 dni prej nehale, od drugih let.

* 11. t. m. so tržaškim učencem ljudskih šol v komunskej dvorani delili darila; kar v hipu umolkne našega slovenskega batalijona godba in odide. Vstal je zarad tega strah, ker se je izvedelo, da se bliža veliko vojaških brodov; nekteri so celo mislili, da so

laški, ali bil je Tegethof. Zapustila pa je godba dvorano zato, ker je morala prišle vojake spremljat.

* 11. t. m. je prišlo 28 vojaških ladij z admiralom Tegethofom v Trst; mej njimi je bila tudi prve vrste ladija „Kaiser“, o kterej so Italijani pisali, da so jo potopili. Še nikoli nej videl Trst tolicege vojaškega brodovija. Krasno je bilo gledati morske velikane, kako so pluli (plavali) v pristan. Imeli so prepeljati veliko vojakov v Benetke, da bi od tam, s Tirol in od Gorice, tedaj od treh strani, pa tudi iz laških trdnjav zagrabili laško armado in jo tako v sredo zajeli, potolkli in ujeli, kar bi se bilo zgodilo, da nej bilo skleneno primirje.

* 13. tega meseca je obiskal viši vojvoda Albreht mornarske naše ladije. Mornarji, pa tudi Tržičanije so zmegalca pri Kustoci z velikim veseljem sprejeli. Toliko se je šeslo ljudstva, da se je vse trlo. Ker je vsacemu pripuščeno iti pogledat vojaške ladije, zato imajo vedno polno obiskovalcev.

* Slavnega zmegalca Tegethofa mislijo počastiti s tem, da iz prostovoljnih darov napravijo oklopno ladijo, ktera ima se po njem imenovati „Tegethof“. To bi v resnici bil lep i vreden spominek.

* Predpretekli petek je bila napovedana mestnega svetovalstva seja. Ker pa mnogo gospodov svetovalcev prišlo nej, tudi seje nej bilo. To nej prav; kdor je bil v svetovalstvo izvoljen i je volitev prevzel, naj spolnuje svojo dolžnost.

Kaj je drugod važnega?

* Sliši se, da vlada za 300 milijonov gold. državnih bankovcev izda.

* Na Dunaju bodo neko ulico imenovali „Tegethofova ulica.“

* Nekij gospod iz Dalmacije nam je pravil, da je gospod farman v Sotli, ko je mimo plulo (plavalo) naše brodovije, ukazal cerkovniku (mežnarju) naj zvonjenjem privabi prebivalce v cerkev. Prišli so vsi v cerkev, v kterej je duhovnik vzel sveto rešnje Teló i s procesijo ga nesel na hrib, s ktereja je blagoslovil naše mornarje, da bi jim Bog zmago dal i molil za duše tistih, ki v bitvi umirajo. Ali nej on vojak po božijej volji?

* Pretekle dni so se v Ljubljani volili poslanci v kupčijsko in obrtniško zbornico. Izvoljeni so bili samo vrli rodoljubi skoraj soglasno. Slava!

* Izvedeli smo iz vrjetnih ust, da so našli naši prvi dan po morskej bitvi pri Visu pismo talijanskega državnega poslanca *Boggia*, ki je na potopljenjej ladii „Re d' Italia“ bil i ga mornarskemu ministru pisal dan pred bitvo. V njem govori takole: „Naše brodovije se moško vede, strelja tako močno in z vspehom, da jutri bo gotovo naša *trikolora* (tribarvna zastava, bandera) na visočinah trdnjave vibrala.“ (Kako da je vibrala, to je dobro znano). Našli so tudi skrinjico, v kterej je bil zakon, po katerem se ima vladati Dalma-

cija in Istra. Viši talijanski vradniki za omenjeni deželi so bili tudi na ladii „Re d' Italia“. Reveži so šli vradovat k ribam v morja globočino. Tudi smo izvedeli, da se je častnik *Javornik* — ako se ne motimo Slovenec — v Visu jako vrlo vedel, i da njemu gre hvala i čast, da se Vis Talijanom nej udal, predno je admiral Tegethof z brodovijem prišel.

* Lahom se je prigodila nova nesreča. Njihova najmočnejša ladija „Affondatore“ se je pogreznola, ko je vstal vihar na morji. Nas obhaja taka misel, da je ognjeni vihar pri Visu te nesreče najbolj kriv.

* Viktor Emanuel, talijanski kralj, obiskuje zdaj benečanska mesta. Nikjer ga se srčnim veseljem ne sprejemajo.

* Cesarica mejikanska Dragotinka (Karlota) se je 8. t. m. na Francozko pripeljala.

* Talijani pravijo, da kmalu spet naše brodovije napadejo, da se bodo maščevali (vendikirali) ker so jih naši potolkli. Kder nej dela, tam je rado bahanje.

* Vojaški duhoven gosp. Nikola Zic je dobil viteški križ reda Frančiška Jožefa za vspešno delalnost. Ta vrli gospod je v marsikterem izbudil ljubezen do slovenščine. Slava našem rojaku!

* Dunajski zdravniški list piše, da se je na Dunaju začela kolera kazati v bolnišnicah i tudi po posameznih hišah. Naj nam bo torej snaga, zmernost v jedi in pijači, nestrašljivost i gorka obleka prva skrb, da tega sovražnika, kolikor mogoče, odvrčamo. Tudi v Celji i Gorici se je uže prikazala ta bolezen. Imamo tedaj tri šibe: vojno, lakoto i kugo.

* Praški časopis „Politika“ je prinesla 12. t. m. sestavek: „Oesterreich und die Völker Oesterreichs nach dem Kriege im Jahre 1866.“ Ne moremo si kaj, da ne bi ga omenili in priporočili vsacemu, kdor umeje nemški i ljubi svojo domovino, naj ga bere i prebira, pa tudi našim nasprotnikom, ki resnico ljubijo i z Avstrijo dobro mislijo, moramo ga priporočati. Vi pa, veterjnaki listi, ki delajte le za žep, križajte ga! saj ste tudi uže Avstrijo na križ pribili!

* Veselo znamenje je to, da tista majhna i nek-daj zelo mogočna stranka, ktera je izveličanije za Avstrijo iskala samo v Nemčii i nemškutarstvu, jako pojema, rekli bi, da uže umira, ker jej le zaduje mišice še utripajo. Kmalu jo tedaj pokopljemo. Naj vekomaj v miru počiva!

* Slovanski prvaki Rieger, Palacky, Goluhovski, vladika Strosmajer i drugi so večidel uže zapustili Dunaj, kder so se o prihodnej uredbi avstrijskih i slovanskih zadev pogovarjali. Tisti dunajski listi pa, ki svojo menitev obračajo po vetru, kakor petelin na strehi, ki pišejo le za svoj dobiček, i ki so, kar je najhujši, državi z nemško svojo politiko i strastnim zahtevanjem uže toliko škodili, izlivajo zdaj ves žele nanje, grdiyo nje i sploh slovanstvo, ker bi ga radi v žlici vode potopili, da bi le mogli. Sami bi radi za državno mizo kakor gospodije sedeli i se mastili, Slovanom pa še drobčin ne dali, ktere padajo od nje. Ker vidijo, da se vlada več dosti nanje ne ozira i da jim uže voda v grlo teče, da Slovani nečejo lizati njihovih tac, zato so vsi besni.

* Pred Kronstadt na Ruskem je prišlo te dni severnih amerikanskih držav vojaško brodovije. Ruske ladije so mu do Helsingfora naproti šle, da je pozdravijo. Sploh je v ondašnjih krajih zarad tega prigodka veliko veselje, ker Rusi in Amerikanci so v prav tesnej prijateljskej zvezi. Amerikanci so tudi ruskemu cesarju vošili srečo, ker ga je Bog rešil morilčeve roke.

DOPISI.

* Poslal se nam je naslednji dopis:

Dragi „Ilirski Primorjan“! Razglasi tudi ti, da smo še nekaj vredni rojaki pri tržaškem batalijonu. Če tudi je star i resničen pregovor, ki pravi: „Prazen klas po konci stoji“, vendar ne more nam nikdo očitati, ako očitno izrekamo, da imamo srce za domovino. Mi smo, kakor drugi vojaki, zadovoljni s svojim stanom i tudi pripravljeni bojevati se s sovražnikom, ako nam bi ljubo i drago deželo napadel. Ko se je dalo povelje, naj se snidemo i v Trst v vojašnico idemo, ni nobeden le besedice spregovoril, če tudi je domá vsak pustil veliko opravil in potrebnega dela. Ali veselje in udanost in naša prava zvestoba do našega švitlega cesarja nas tako navdaja, da hočemo živeti in tudi, če je treba, zanj umreti. . . . Kar nas še bolj vnema k veselju, to je, da smo postavljeni že nekoliko dni tudi na veliko stražo (vahto) pod mestno županijo ali magistrat, in to je tudi prav, ker s tem so pokazali naši vikši, da imajo zaupanje do nas. . . . Z Bogom!

Več stražnikov tržaškega batalijona.

Iz Istre, 30. julija. *G. G.* — Huda suša je do zdaj po milej našej domovini zelo pritiskala, i kmetije so se že bali, da skoro nič ne pridelajo. Nebeški oče pa nas nej pozabil. Poslal nam je obilo dežja, in kar je po njivah še živega ostalo, okrepčalo se je zopet.

Sena se je dokaj domú spravilo; fižola pa še semena ne bo; koruze bode dosti, sadja malo i grozdja pa je več od polovice bolnega. Le tisti, kteri žvepljajo, imajo zdrave trte. So pa tudi takošni trdovratniki, kteri se nečejo tega pripomočka prijeti, i še le potem, ko je že vse bolno, začnejo grozdje žvepliti, ali pa z glavami majajo: zakaj nejsmo žveplili? Večidel pa je vse prepozno. Suša i trna bolezen je strašna nadloga po nekterih krajih v Istri že mnogo let. — Da gozdi po hribih i vrhah oblake nase vlečejo in tako tudi iz istih dežuje, to je jasno ko beli dan. Slavno c. k. namestništvo priporoča i tudi ukazuje, naj se zasajajo goličave i napravljajo drevesnice. Po županijah se je razposlalo veliko število božjega drevesa (ajlanta), naj bi ga župani v svoje drevesnice posadili in pripomogli k pogozdovanju. Ali žalibog! redki so župani, kteri izpolnjujejo na'anko, kakor je ukazano. V nekem kraju so zasadili v drevesnico imenovana drevesa; potlej so pa na ubogo drevo čisto pozabili. Plevel je nad pol sežnja visok, i nežna drevesca so se že vse posušila. Prav žalosten napredek kaže tak župan s svojimi srenjčani.

Pogovor med gospodom Slavoljubom in kmetom Matevžem.

(Konec.)

M. Še enkrat rečem, da bi se tlu od usac'ga uda narmanj aneh 10 goldinarjev na letu, za naprav't braun'ce.

Sl. Ako bi bralnice imeli, gotovo bi jim še v misel ne prišlo ves dragi popoldan i večer v krčmi sedeti ali igrati. Marsikteri goldinarček bi prihranili i vrh tega plačali tudi bralnične stroške, kteri bi gotovo toliki ne bili, kakor ste prej rekli. To se vidi iz tega, da so osnovali bralnice v vaseh, kjer se je oglasilo le 25 udov. Poglavitni stroški so bili: najemnina za eno ali dve izbi (kamri) i svečava, ker slovenske liste i knjige bi eden ali drugi brez plačila posodil, in morebiti bi tudi izbo kak rodoljub brez plačila dal. Le začeti morate, i počasi pojde vse po volji.

M. Jest san za to reč zdej prou unet, ma kej čem usak'mi posebe na uhu trob't, de b'se tu naprau'lu?

Sl. Nej treba tega. Najin pogovor poslušá vselej „Il. Prim.“, i ga ljudem oznanuje; naj ga torej pazljivo beró, naj korist o bralnicah sami preudarijo i potem učitelja ali kakega družega rodoljuba poprašajo, česa je potreba, da se tako društvo osnova. — Na noge Slovenci! vsadite enkrat mladiko, da začne zele-neti, širiti svoje košate veje, nam Slovencem v korist, materi Slavi pa v slavo! to je: Napravite brž ko mo-goče bralnice ali čitalnice!

M. De bi b'li usi moje misli, prej ku preteče an ted'n, bi b'lu use napraulenu za prou. Pej imam trošt (up) od Boga, da se bojo zbedili tudi tisti, ki še spijo; če se pej zdej ne zbedijo, jih na bo mougu zbedet tudi angel na sodnji dan s trombeto. Buh dej, de bi nar'dili kej krüha iz te moke. Z Bugan, gospud Slavoljub!

Sl. Z Bogom!

(Smešnice.)

Kako so se Prusom želodci i trebuhi razširili, od kar so naše meje prestopili. Domá potrebuje pruski vojak zjutraj kos komisa, opoldne župo i košček mesa, zvečer pa kozarček (glažek) žganja i kos komisa. — V našem cesarstvu pa potrebuje: zjutraj devet škodél kave (kafé) sè smetano, 22 krivcev (kifelnov), opoldne golido župe, funt mesa i enoliko (ravno toliko) pe-čenke (rošta, prate), polič piva (bire), 5 cigar i črno kavo, zvečer pa 2 funta mesa, dva vrča (bokala) piva, 6 cigar i. t. d. Izredili so se mnogi tako, da so jim hlače popokale; pa saj si lahko nove napravijo, ker so na Češkem veliko sukna pouzimali. To nas spominja na kobilice, ktere so udarile za Mozesa (o Mozesovih časih) v Egipt. —

* Kaprar (desetnik, koprol) Miče je na glavnej straži i izbi (kamri), dolg čas mu je i začne svoje podložne prostake (gmajnarje) v vojaških zadevah podučevati, da si dela kratek čas. Na dolgo i na široko razlaga, zakaj imajo nekteri vojaki bele, nekteri pa rumene gumbe (betone, knofe) na suknjah. Rekel jim je nar'č, da je to zato, da se razloči polk (regament) od polka Kaprar Miče misli, zdaj bodo gotovo vsi to vedeli i pokliče: „Vane Prtiskovič!“ Noben se ne oglasi. Spet, pa močnejše, zakliče: „Vane Prtiskovič!“ Zdaj se oglasi Prtiskovič: „Tukaj sem!“ — Miče govori: „Toliko časa sem razlagal, zakaj imajo nekteri vojaki bele, nekteri pa rumene gumbe; povej mi zdaj, zakaj imajo to?“ Vane nej nič poslušal, tudi ne ve, kaj je kaprar Miče govoril. Za nekoliko časa pa reče: „Imajo bele i rumene gumbe, da ž njimi zapenjajo suknje.“ Vsi se smejajo temu odgovoru i rečejo: „Tudi ta ima prav!“ Vane pa dalje govori: „Mislim zdaj tudi na tisti gumb (beton), ki ga marsikteri človek v zatilku nosi.“

* Ob vojni imajo navado poljski židovi (judije) laziti za vojsko, ker jej prodajajo to ali uno, pri tej priliki pa tudi večkrat segajo po ptujih rečeh. Tako se je prigodilo v sedanjej vojni, da sta dva brata židova nekaj ptujega si prilastila; vojaški povejnik to izve, pokliče ju k sebi i reče: „Vidva sta kradla, dobosta torej 48 palic (po zadnici), razdelita si je med seboj.“ Mlajši brat je znal dobro računati i si misli: vsakemu jih pride 24, da bi se pa 48 palic razdelilo med štiri, pride jih vsakemu le 12, i manj ko jih je, bolje je. Hitro reče poveljniku: „Milostljivi gospod! kradla sta z nama tudi onadva stareja brata, pa pete sta odnesla (ujdela).“ Poveljnik pa ga zavrne rekoč: „Tudi še druga dva brata sta zvana kradla? pride torej vsakemu 12 palic. Ker pa onih dveh tukaj nej, prevzameš ti tudi njun del, dobiš torej 36 palic; kader domu prideš, takrat jima pošteno ta del odrajtaj.“ Videl je zdaj mlajši brat, da nej dobro znati preveč računati.

Vojaškemu kuharju se je laško pšeno (rajž, riži) prismođilo. Pridejo pa častniki pokušat jedi, da se prepričajo, ako so dobro kuhane. Ko ga vprašajo, zakaj je rajž prismođen i ga zarad tega k profozu pošljejo, izgovarjal se je rekoč: „Jaz nejsem kriv, da se je rajž prismođil, temuč drva, ker so bila krevljasta.“

* Romala sta nekdaj oče i sin na Sveto goro pri Gorici skozi vipavsko dolino, kjer še zmirom trta dobro rodi. Žejna prideta k nekej hiši i vode prosita. Gospodar jima pa v majoliki dobrega vina prinese. Oče ga tako močno potegne, da se strese brrrrrrr — i reče: „Zdaj pa vino z vodo zmešajva.“ Sin odgovori: „Oče! naj še prej tudi jaz storim brrrrrrr — potlej pa ga le zmešajte, kakor hočete.“